

Entrevista

“La pobresa és un exèrcit de reserva per als narcotraficants”

José Luis Piñeyro

Expert en seguretat nacional mexicana

L'estratègia del president de Mèxic, Felipe Calderón, de posar fi al narcotràfic per la via militar, lluny de fer recular el crim organitzat ha abocat el país a una guerra cruenta pel control del territori entre els diversos càrtels i l'exèrcit; una lluita que ja ha fet 26.000 víctimes des del desembre del 2006. Només el juny mataren 1.200 persones. Aquestes xifres han multiplicat les veus crítiques contra la iniciativa governamental, com la del professor José Luis Piñeyro, expert en seguretat nacional, que reclama més voluntat política per a eradicar el negoci del narcotràfic.

—Com us expliqueu el poder creixent dels narcotraficants a Mèxic?

—El crim organitzat ha anant prenent poder de vint anys ençà. Ha reptat les institucions, usurpant les seves funcions amb els sectors més empobrits: el narcotràfic dóna feina, construeix escoles, dóna préstecs per treballar el camp, per a casaments o per migrar. És a dir, fa funcions de seguretat social i, per tant, posa en qüestió l'estat. A més hi ha zones on l'estat ha perdut, directament, el control. En aquest context, Calderón necessitava un cop d'efecte que el legitimés per a governar, després d'assumir el poder sota sospita de frau electoral.

—Com l'avalua, aquesta iniciativa?

—Té un cost social altíssim. Hom ha tret l'exèrcit al carrer arran de la incapacitat i la corrupció de la policia. Però els militars també han comès violacions als drets humans i fins i tot han mort innocents. Calderón calcula que un 10% de les víctimes han estat civils; això ja vol dir 2.600 persones de les quals 900 eren nens. Vivim condicions d'extrema perillositat i un procés innegable de descomposició de la societat, que exigeix un canvi d'estratègia, perquè la repressiva és insuficient.

—Quines alternatives proposeu?

—Cal reduir el poder econòmic del narcotràfic. D'una banda, desactivar la demanda potencial i real de droga, a través d'una rehabilitació massiva i àmplia de drogoaddictes, la prevenció del consum, i fins i tot, pensar en la legalització d'algunes substàncies com ara la marihuana, per delimitar-los el negoci. També és fonamental l'assetjament sistemàtic a la neteja de capital i al patrimoni,

EL TEMPS

que a hores d'ara no s'acompleix. El crim controla milers de propietats legalment constituïdes que van des de béns personals fins a importants empreses controlades per testaferros. No obstant això, el govern s'ha centrat a detenir als baixos fons, sicaris, traficants menors, però no els caps financers. Cal, doncs, capgirar l'estratègia, omplir les presons de narcotraficants i no de drogoaddictes.

—Per què no hi ha una batalla fiscal contra el narcotràfic?

—Perquè això implicaria que apareguessin els delinqüents de coll blanc: polítics, militars, alts càrrecs. Hi ha una complicitat evident d'alguns governs estatals i de sectors del govern federal amb el crim organitzat.

—Aleshores, cal més voluntat política?

—Hi ha una manca de voluntat per a canviar l'estratègia anticriminal i el model socio-econòmic. Mentre hi hagi pobresa extrema hi haurà un exèrcit de reserva per al narcotràfic. Ara mateix hi ha cinquanta milions de mexicans pobres. Només que en convencin un 1% per treballar per a ells, hi haurà 500.000 persones disposades a plantar enervants, a vigilar les plantacions, a protegir algú... I així fins a matar gent. No són una minoria ridícula com va dir Calderón; més aviat el ridícul és ell.

*Maria Josep Siscar
Ciutat de Mèxic*